

Saksframlegg til Sak 1. Mandag 26. aug.

Status og regulering av småviltjakta 2024.

Saksdokumenter:

- Resultat fra Distanse- taksering 2024.

Hjemmel:

- Fjellovens § 23
- Naturmangfoldsloven §§ 8-12

Saksopplysninger:

Takstopplegg:

Fjellstyrene i Stjørdal har taksert lirype siden høsten 2008 etter ordiner linjetakstopplegg etter distancemetoden. Det er lagt ut 12 linjer (47km) i Sonen og Sonvadsfoss st.alm og 15 linjer(42km) i Vigden og Elgvadsfoss St.alm. Linjene er forsøkt lagt i representativt terreng for områdene og går mest mulig på tvers av høydekvotene. Det betyr at linjene i all hovedsak starter i skogsterreng og går opp i snaufjellet. Takstopplegget er utarbeidet i samarbeid med HINT og gir etter databehandling en oversikt over tetthet (ryper pr/km) og produksjon(kyllinger/par). De første 4 årene var det HINT som analyserte våre takseringsdata som ledd i et større forskningsprosjekt. Fra sesongen 2014 legges takseringsresultatene inn i den nasjonale hønsefuglportalen og behandles nå av Hih.

Den praktiske gjennomføringen av selve taksten gjennomføres i samarbeid med hundegruppa til SJFF. Før taksten gjennomføres et møte med de som skal taksere der vi går gjennom metodikk og fordeling av linjer. Alle linjer er merket av på kart med start og stopp posisjoner og lengde. Alle som skal delta på taksten skal delta på dette møtet for å ha nødvendig forståelse for metodikken. Fra 2019 blir det meste av linjene taksert ved å bruke mobilapp Alle hunder som skal delta skal være hunder av god kvalitet, de skal ha sauereinhetsbevis og under taksten ha på takseringsdekket fra fjellstyret. Taksten gjennomføres ved at 2 personer takserer linja sammen. Den ene personen er linjefører og har ansvaret for å følge linja og bistå under måling og telling av fugl ved oppflukt. Hundefører har ansvaret for å følge med på hunden og styre denne mest mulig langs takstlinja.

Vurdering etter Naturmangfoldloven:

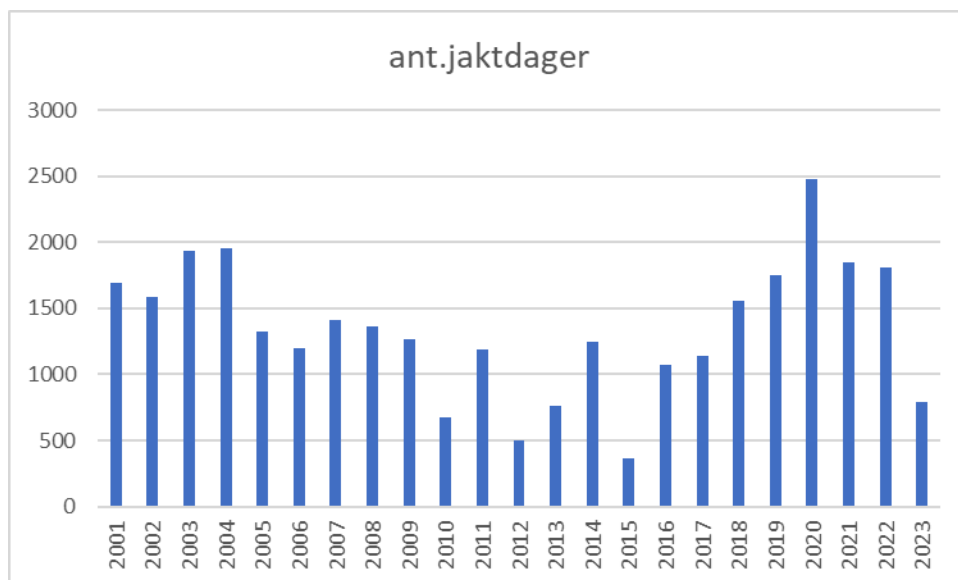
Kunnskapsgrunnlaget § 8.

Jakttrykk:

Statsallmenningene i Stjørdal ligger forholdsvis sentralt til i forhold til med kort vei fra befolkningssentra som Stjørdal sentrum, Malvik og Trondheim. Dette er nok mye av grunnen til at vi har stor søknad på våre jaktkort. Fjellstyrene har forsøkt å tilpasse jakttrykket etter bestanden ved blant annet å redusere antall solgte jaktkort, redusere jakttida og enkelte år stoppet jakta helt.

Vi har de siste årene økt jakttrykket nå når bestanden og produksjonen har økt. I 2023 ble lirypejakta stoppet fra 1. oktober på grunn av dårlig tetthet og produksjon. Dette ført til at antall jaktdager ble betydelig redusert til 790 i forhold til 1811 jaktdager i 2022.

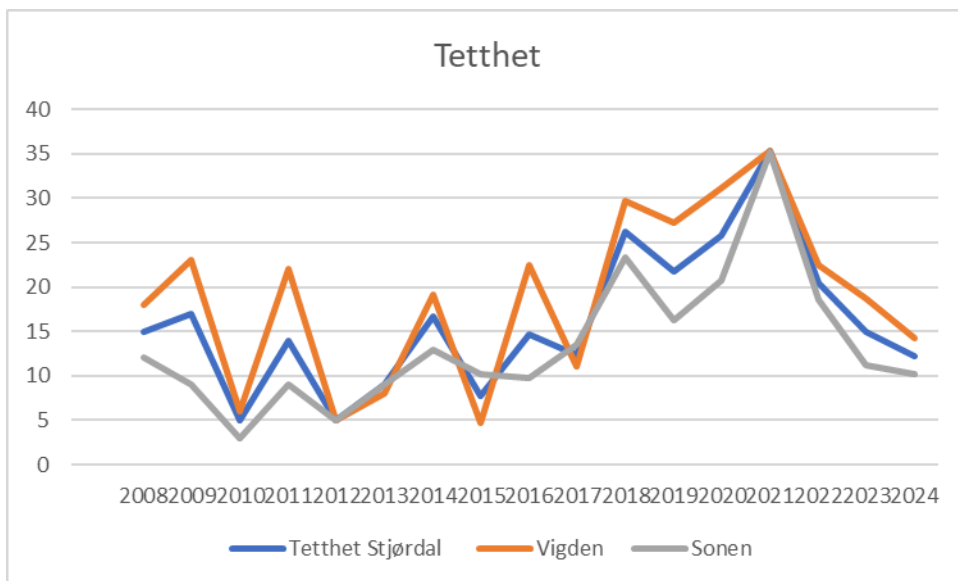
Antall jaktdager.

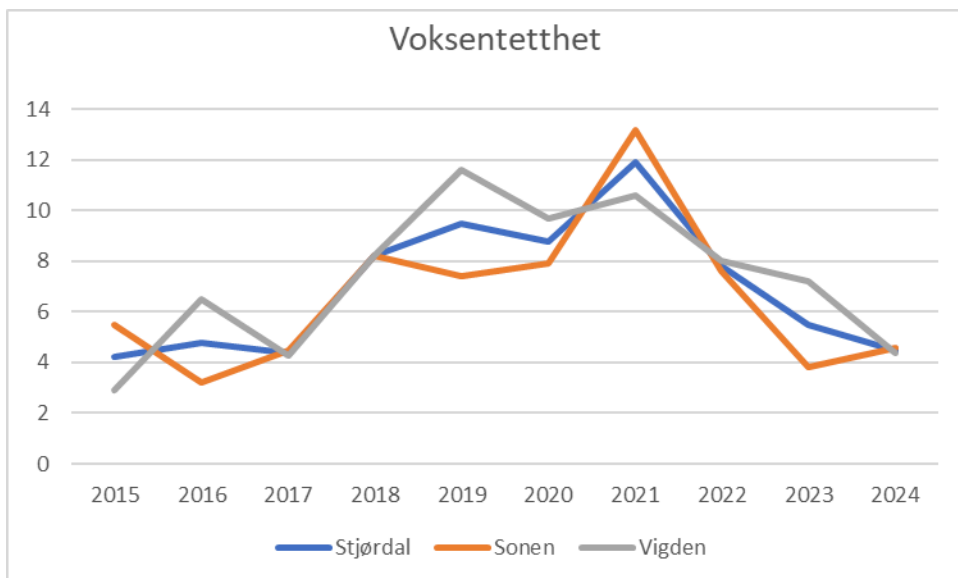
Et jakttrykk på 1732 jaktdager som et snitt av de siste 4 år gir oss et jakttrykk på ca. 4,9 jaktmanddager/km² ligger langt over anbefalingene, i Sverige stenges jaktfeltet når man oppnår 3 jaktdager/km². Vi vet at mye av Statsallmenningene i Stjørdal er skogsterreng som tåler et høyere jakttrykk enn rypefjellet, vi er likevel bekymret over det økte jakttrykket og må balanseres opp mot tettheten av voksenfugl.

Bestandssituasjonen:

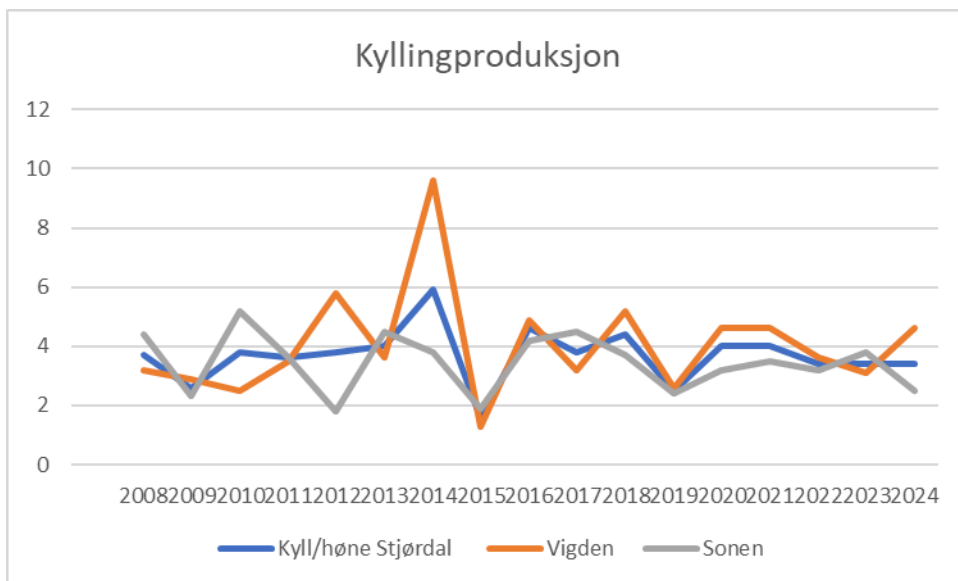
De fleste jegerne som har rapportert til fjellstyrene de siste årene har betegnet bestanden til å være middels. Dette harmonerer godt med den oppfatningen som fjellstyrene i Stjørdal har. I snitt for Stjørdal har tettheten variert fra 35,3 ryper pr/km² i 2021 til nede i 5 ryper pr/km² noe tilbake i tid. Det har vært store lokale variasjoner der Vigden stort sett har ligget over Sonen i tetthet. Det er klart at 5 ryper/km² må betegnes som lav tetthet og har derfor tidligere år ført til stopp i jakta.

Tetthetsestimatet fra takseringen i 2024 viser en reduksjon i tettheten fra 14,9 ryper i 2023 til 12,2 ryper pr. km² med en voksentetthet på 4,5(5,5) ryper pr. km². Vigden har en reduksjon i tetthet fra 18,7 i 2023 til 14,3 i 2024. Sonen har også en liten reduksjon i tetthet fra 11,2 i 2023 til 10,2 i tetthet i 2024. Voksentettheten er i Vigden redusert til en tetthet på 4,4 (7,2) mens Sonen har en liten økning i voksentetthet til 4,6 (3,8) km². Voksentettheten er nå lav over hele det takserte arealet og er grunn til bekymring.

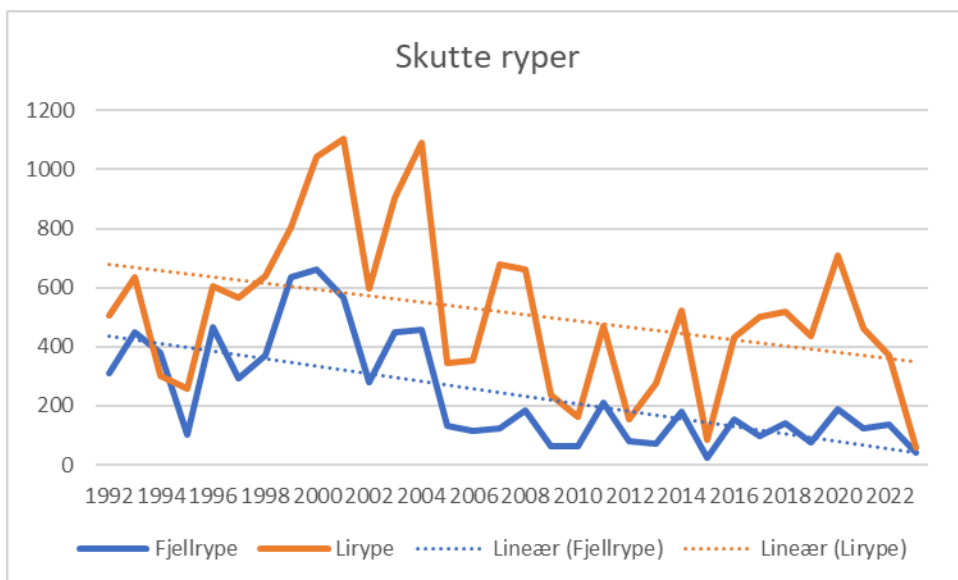

Snittet for kyllingproduksjon på hele arealet er på 3,4 kyll/par og er noe under snittet siden 2008 som er på 3,7 kyll/par. Også i år er det forskjell på Vigden og Sonen der Vigden kommer best ut. Sonen har en produksjon på 2,5(3,8) kyll/par, mens Vigden har en produksjon på 4,6(3,1) kyll/par. Med en kyllingproduksjon på 2,5 kyll/par som er registrert i Sonen er det det som forskningen sier trengs for å balansere en bestand på grunn av naturlig dødlighet. Et jaktuttak her vil kunne redusere neste års hekkebestand.

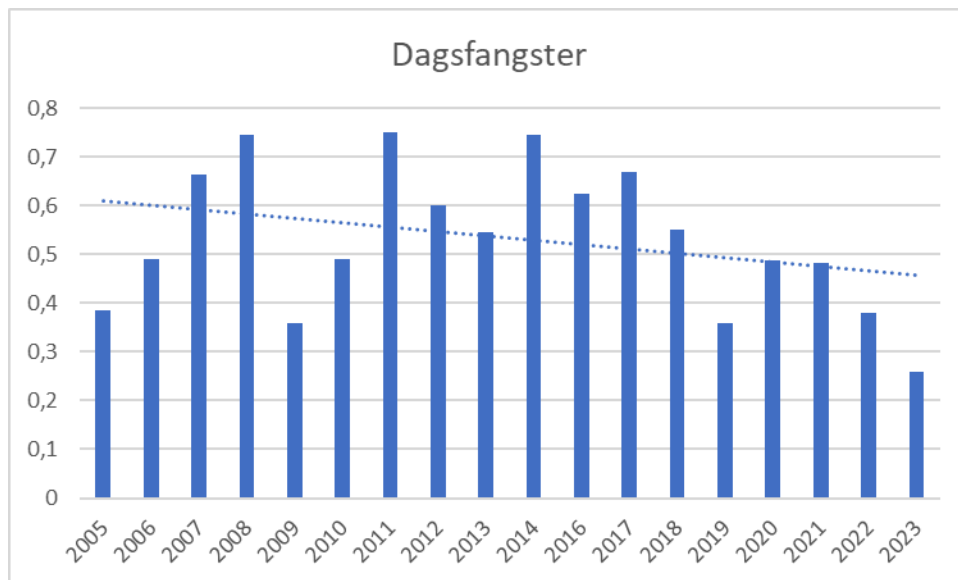
Vi mener å ha god kontroll på fellingsstatistikken og rapporteringsprosenten har de siste årene ligget på mellom 77 % og 84 %. Uttaket av lirype og fjellrype har falt de siste årene og delvis dramatisk men kan se ut som å ha snudd fra 2008. Noe av dette kan nok forklares med innføring av «bag limit» fra 2005. Begrensningene av jaktseasonen i 2023 kombinert med lav bestand førte til et betydelig redusert uttak av ryper.

Skutte ryper 1992 - 2023

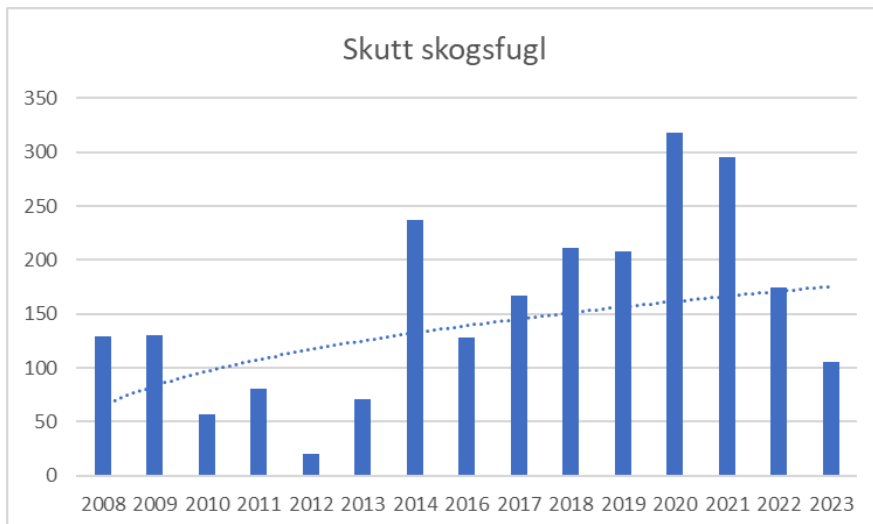
Figuren nedenfor viser skutte ryper per Jegerdag fra 2005 til 2023. Trendlinjen har hatt en negativ utvikling i takt med det økte jakttrykket. Det er en bekymring at uttaket pr. dag går noe ned. Noe av dette kan kanskje forklares med forholdsvis strenge dagskvoter. I 2023 hadde vi den laveste dagsfangsten som er registrert

Dagsfangster(ryper skutt pr. jaktdag)

Fjellrypa er vanskelig å takserer og vi baserer oss her på observasjoner og rapporter fra jegere. Fjellrypebestanden har vært på et lavt nivå og dette fortsatte også inn i 2023. I år er vi veldig usikker på situasjonen men det burde være grei produksjon for fjellrypa da det etter vår vurdering har vært greie værforhold for kyllingene.

Det samme gjelder delvis for skogsfuglene, Statskog takserte skogsfugl for første gang i 2023 på allmenningene og i grenseområdene. Tallene vi fikk hefra viste en god skogsfuglsituasjon noe vi ikke fikk til å stemme helt. Det ble observert lite skogsfugl på liryvelinjene i forhold til tidligere år og det ble observert lite fugl på leikene, spesielt storfugl. Det ble skutt lite skogsfugl på statsallmenningene i 2023, delvis på grunn av redusert jakt. Vi vil få et inntrykk av skogsfuglbestanden når Statskog offentligjør sine resultater, men det er også i år observert lite skogsfugler på liryvelinjene.

Vi vet at predasjon er den største begrensende faktoren for småviltbestandene. For å prøve å påvirke dette tok Fjellstyrene i Stjørdal sammen med Stjørdal kommune og SJFF initiativ til et større jaktprosjekt der vi forsøker å snu jakttrykket fra småvilt til smårovvilt. Prosjektet som ble startet i 2011 ble en suksess og det er blitt skutt mye småpredatorer i Stjørdal de siste 9 årene. Det er generelt liten kunnskap om hvordan dette vil påvirke småviltbestandene og flere har stilt seg tvilende til om vi vil lykkes med å påvirke småpredatorbestandene i så stor grad at dette igjen vil gi seg utslag i bedre overlevelse på småviltet. Vi har fortsatt tro på at uttak av smårovvilt vil føre til at flere kyllinger og egg vil overleve denne kritiske perioden. Prosjektet ble i 2019 avsluttet men vi vet at interessen for smårovviltjakt har økt i kommunen og selv om vi ikke har en statistikk å vise til jaktes det fortsatt bra på predatorer i kommunen. Figuren nedenfor viser uttaket av småpredatorer i prosjektperioden.

Fellinger Jaktistjørdal 2011-2019

Art	2011/1 2	2012/1 3	2013/1 4	2014/1 5	2015/1 6	2016/1 7	2017/1 8	2018/1 9	Sum
Kråke	417	126	186	262	370	116	219	83	1779
Rev	164	214	117	142	156	105	127	92	1117
Mår	29	65	45	43	34	25	13	13	267
Ravn	9	28	42	68	21	7	7	6	188

I 2014 - 2018 sesongen ble det samlet inn slakteavfall fra elgjakta, totalt er det samlet inn ca. 16 tonn disse 4 årene. Dette ble lagt i frysecontainer og senere brukt til revejakt utover vinteren. Vi er pr. nå usikker på om det vil bli samlet inn slakteavfall under sesongen 2022.

Utsendte jaktkort i regulert periode i 2024.

Det er for regulert periode i 2024 solgt 256 sesong og ukekort. Vi forutsetter at alle som er tildelt jaktkort vil benytte seg av dette. Ca 10 jaktkort er harekort og vi kan trekke fra disse når vi beregner jakttrykket. Beregner vi at hver jeger vil jakte i 5 jaktdager som er et snitt vi har hatt i Stjørdal de siste årene vil vi få følgende jakttrykk:

246 jaktkort X 5 jaktdager(gjennomsnitt) = 1230 jaktmanddager

1230 jaktmanddager / 350 km² = 3,5 jaktmanddager pr. km².

3,5 jaktmanddager pr. km² å betegne som et moderat til høyt jakttrykk. Denne beregningen forutsetter en jamn fordeling av jegere på alle statsallmenningene i Stjørdal og det er likevel naturlig å tenke seg at jakttrykket kan være for høyt på enkelte deler av terrengene.

Føre-var-prinsippet § 9

Jaktas betydning.

Fagmiljøene konkluderer med at jakta kan ha en vesentlig betydning på lirypas bestandsutvikling, og at jakttrykket virker mer begrensende på bestandene når produksjonen er lav.

Antall jaktkort i regulert periode er allerede fastsatt. En regulering av jegertettheten må i så fall skje gjennom totalfredning, begrensninger i bag limit og/eller eventuelt kortsalg fra 1. oktober. Fjellstyrene har forbeholdt seg retten til å stenge jakta på kort varsel dersom bestandssituasjonen skulle tilsa det. Det anbefales å gjøre løpende vurderinger etter hvert som jaktrapporter fra regulert periode kommer inn.

Økosystembelastning og samlet belastning § 10

Selv om jakta kan ha stor innvirkning på rypas bestandstetthet er det uten tvil andre faktorer som påvirker mer. Sannsynligvis er predasjonstrykket fra smårovvilt som har størst innvirkning på bestandsutviklingen. Fjellstyrene har derfor gjennom prosjektet "jaktivarnes" bidratt til et mer balansert jakttrykk på både matvilt og predatorer og vi tror at høyt uttak av smårovvilt vil kompensere for en del av jaktuttaket.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11.

- ___ Ikke relevant.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12.

- Ikke relevant.

Vurdering:

Takseringsresultatene for 2024 viser en negativ bestandsutvikling når det gjelder generell tetthet og voksentetthet på tross av en stabil produksjon og en observert økning på 25% når det gjelder observerte ryper. Produksjonen på 3,4 kyll/høne ligger under snittet for de siste 16 årene med en produksjon på 3,7 kyllinger pr. par(min/max 1,6-5,9). Tettheten er redusert til 12,2 ryper km² i 2024 og ligger under gjennomsnittet for de siste 16 årene som har vært på 16,2 ryper km²(min/max 5- 35,3). Voksentettheten er nå redusert til 4,5 etter toppåret i 2021 der voksentettheten var 11,9. Snittet for voksentetthet de siste 10 årene har vært på 6,9.

Våre rypeområder er marginale og vi forvalter bare en liten del av et større område der de store oppvekstområdene for rype ligger øst og sør for oss. Det vil derfor ha betydning for hva våre «naboer» bestemmer seg for under årets jakt.

Vedtak:

Oppsummert er året 2024 et dårlig rypeår der vi har en negativ utvikling i tetthet og voksentetthet, mens produksjonen er stabil. Dette på tross av at antall observerte ryper øker med 25%. Skogsfuglene har produsert veldig bra selv om tettheten samlet sett vurderes til middels av Statskog. Fjellstyrene vurderer at det er grunnlag for et begrenset jaktuttak selv om bestanden vurderes til dårlig og gjør følgende vedtak.

For statsallmenningene i Stjørdal vedtas følgende fangstbegrensinger for jaktseasonen 2024:

Alternativ 1

- 1. *Det innføres en baglimit på 1 rype og 1 skogsfugl pr/dag.***
- 2. *Det innføres en sesongkvote på 3 ryper og 2 skogsfugler***
- 3. *Jakta stoppes fra 1. oktober.***